

Funkciju audits Valsts arhīvu ģenerāldirekcijā un funkcionāli saistītās iestādēs

Valērijs Stūris

konsultants

Tālr.: 67082933

E-pasts: valerijs.sturiss@mk.gov.lv

26.06.2009

Auditētās iestādes

Funkciju audits veikts šādās iestādēs:

- (Valsts arhīvu ģenerāldirekcija (turpmāk – VAG) un 11 zonālie arhīvi (turpmāk – VZA), kā arī atsevišķas struktūrvienības - Valsts arhīvu speciālā bibliotēka un Arhīvu inspekcija;
- Latvijas valsts vēstures arhīvs (turpmāk – LVVA);
- Latvijas valsts arhīvs (turpmāk – LVA);
- Personāla dokumentu valsts arhīvs (turpmāk – PDVA);
- Latvijas kinofotofonodokumentu arhīvs (turpmāk – LVKFFDA);
- Centrālā mikrofotokopēšanas un dokumentu restaurācijas laboratorijas (turpmāk - CMDRL).

Salīdzinoša informācija (2008.g.janvāris)

Arhīvu iestādes

Latvija 17 (11 zonālie arhīvi)

Lietuva 15 (10 reģioni)

Igaunija 13 (7 reģioni)

Nodarbinātie

Latvija 697

Lietuva 548

Igaunija 285

Glabājamās vienības

Latvija 17,8 milj.

Lietuva 9,7 milj.

Igaunija 7,9 milj.

Glabājamo vienību skaits uz vienu nodarbināto arhīvu sistēmā

Latvija 25 538

Lietuva 17 780

Igaunija 27 915

Problēmas

- Valsts arhīvu sistēma **ir sadrumstalota**, to veido savstarpēji konkurējošas iestādes
- Nav izstrādāti vairāki būtiski ārējie normatīvie akti, kas regulē **dokumentu pārvaldības** jautājumus
- Dokumentu glabāšanas **termiņi neatbilst to nozīmei**, vairākkārtīgi tiek uzkrāti identiska satura dokumenti
- Nav **regulēta privāto arhīvu** darbību (licencēšana un akreditēšana)

Risinājumi

- Izveidot vienu valsts pārvaldes iestādi – Latvijas nacionālo arhīvu,** samazinot administratīvo funkciju izdevumus un koncentrējot atbalsta funkcijas vienā iestādē.
- Nodot Latvijas nacionālo arhīvu Tieslietu ministrijas padotībā,** izveidojot dokumentu pārvaldības un ārējo normatīvo aktu sistēmu, lai nodrošinātu kvalitatīvu institūcijās uzkrāto dokumentu sastāvu un lai samazinātu kopējo uzkrāto dokumentu apjomu.
- Samazināt **masveida izziņu izsniegšanu privātpersonām, izslēdzot privātpersonu starpniecību** informācijas apmaiņā starp valsts pārvaldes iestādē, bet nodrošināt to ka valsts pārvaldes iestāde nepieciešamības gadījumā pieprasa informāciju valsts pārvaldes iestādei.

Risinājumi

- **Atteikties no arhīvu veidošanas ministriju padotības iestādēs**, bet funkciju koncentrēt ministriju, atvasinātās publiskās personu un uz likuma pamata veidotās (Saeima, Tiesas, Prokuratūra, Latvijas Banka, Valsts kontrole, institūcijās, kurās ir vairāk nekā 500 nodarbināto vai kuras ir izveidotas ar atsevišķa likuma palīdzību) samazinot kopējo pārraugāmo iestāžu skaitu.
- **Atteikties no tiešas privāto personu arhīvu pārraudzības (nosakot tām pienākumu un atbildību nodrošināt dokumentu uzkrāšanu)**, dokumentu glabāšanas, pētniecības, publikāciju un arhīvu popularizēšanas funkcijām un uzdevumiem. Privāto arhīvu uzraudzību, konsultācijas, kārtošānu un glabāšanas funkcijas un uzdevumus nodrošina attiecīgi sertificēti un akreditēti privātie arhīvi un arhivāri. Savukārt pētniecības funkcijas nodrošina augstskolas, bet arhīva materiālu popularizēšanas uzdevumus (piem., projektu „Raduraksti”) īsteno nevalstiskās organizācijas.
- **Izveidot Galvenā valsts arhivāra amatu.**

Risinājumi (alternatīvas)

1. variants. Latvijas nacionālajam arhīvam neparedzēt reģionālās struktūrvienības, zonālo arhīvus un Personu dokumentu valsts arhīvu nododot plānošanas reģioniem un uz to bāzes **izveidot reģionālos arhīvus** (dekoncentrējot funkciju)

2.variants. **Izveidot piecas reģionālās Latvijas nacionālā arhīva struktūrvienības** (koncentrējot funkcijas)

Ieguvumu indikatīvs novērtējums

■ Īstenojot funkciju audita ieteikumus, plānotais ietaupījums 1 491 514.5 LVL, (**26 %** no kopējiem auditētiem izdevumiem – 5 579 762.19 LVL) kopējais samazinājums 119 štata vietas (**20 %** no 611,5 auditētām štata vietām)

Izmaiņas funkciju un uzdevumu izpildē

- Visas līdzšinējās iestāžu administratīvās, saimnieciskās un vispārējā atbalsta funkcijas
 - Apvienot funkcijas un uzdevumus vienā valsts pārvaldes iestādē, izdevumus samazinot par 50 %
- Visas kontroles, metodiku izstrādes un uzraudzības funkcijas
 - Saglabāt funkciju un uzdevumu izpildi valsts sektorā, samazinot finanšu apjomu par 5 %
- Tehniskās funkcijas, dokumentu saglabāšana, konservācija un uzkrāšana
 - Apvienot funkcijas un uzdevumus vienā valsts pārvaldes iestādē, samazinot finanšu izdevumu apjomu par 10 %
- Popularizēšana, izpēte, konsultācijas, tulkošana, kontroles un uzraudzības metodiskā vadība
 - Atteikties no funkcijas un uzdevuma turpmākas izpildes

Piedāvātā rīcība - secība

■ Līdz 2009.g.1.augustam izveidot iestādi - Latvijas Nacionālo arhīvu Tieslietu ministrijas padotībā. Latvijas Nacionālajam arhīvam nosakāmi trīs galvenie uzdevumi:

- Nacionālā arhīvu fonda pārvaldība (attīstības un stratēģiskā plānošana, uzkrāšana, uzziņu sistēmas veidošana, saglabāšana, izmantošana);
- Nacionālā arhīvu fonda veidošanas kontrole (iestāžu arhīvos un valsts arhīvos);
- Administratīvā pārvaldība un atbalsta funkciju centralizēta pārvaldība (personāls, finanses, juridiskais, dienests, apmācība)

■ Līdz 2010.gada 1.janvārim grozīt normatīvs aktus, kas nosaka nepieciešamību privātpersonām iesniegt izziņas, kuras nepieciešamas citām valsts pārvaldes iestādēm

■ Samazināt dokumentu daudzumu, kurus valsts arhīvi sistēmā ietilpstošās iestādes pieņem glabāšanā

■ Noteikt, ka jaunveidojamais Latvijas nacionālais arhīvs nesniedz dokumentu apstrādes pakalpojumus citām iestādēm.

